

25.10.2021

Sivistysvaliokunta

HE147/2021

Hallituksen esitys tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen rahoituksesta

Hallituksen esityksessä esitetään säädettäväksi tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta (TUVA) annetussa laissa tarkoitetun koulutuksen rahoituksesta. Tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta rahoitettaisiin siihen yhdistettävien nivelvaiheen koulutusten nykyisten rahoitusjärjestelmien mukaisesti. Esityksen mukaan TUVA-koulutuksen rahoituksen taso eri rahoitusjärjestelmissä yhtenäistettäisiin. Lisäksi ehdotetaan tarkennuksia TUVAn järjestämisoikeutta koskeviin säännöksiin.

Tämä Ammattiosaamisen kehittämissyhdistys AMKE ry:n lausunto on kantaa asiaan pääosin ammatillisen koulutuksen näkökulmasta.

Yleiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta

AMKE ry pitää hyvänä, että rahoituksessa noudatetaan eri koulutusmuotojen omaa rahoitusjärjestelmää. Esitys käsittelee monipuolisesti TUVA-koulutuksen rahoitusmuotoja ja eri vaihtoehtojen vertailua. Ammatillisen koulutuksen näkökulmasta on tarve nostaa rahoitustasoa. Jo ensimmäiset arviot osoittavat oppivelvollisuuden rahoituksen riittämättömyyden. Käytännössä tämä pakottaa leikkaamaan ammatillisen rahoitusta muista toiminnoista, esimerkiksi jatkuvasta oppimisesta.

AMKE ry pitää positiivisena, että koulutuksen järjestäjän voimassa oleva VALMA-koulutuksen järjestämisluva muuttuu automaattisesti 1.8.2022 lähtien TUVA-koulutuksen järjestämisluvaksi ilman erillisiä hakuja.

Huomiot ammatillisen koulutuksen järjestäjän TUVA-koulutuksen rahoituksesta

Esityksen mukaan *”säädosmuutokset toteutettaisiin kustannusneutraalisti TUVA-koulutukseen yhdistettävien nivelvaiheen koulutusten nykyisten määrärahojen puitteissa”*. Kustannukset ammatillisessa koulutuksessa kuitenkin nousevat, koska sekä opiskelijamäärä että tuen tarve kasvavat. Käytännössä tämä tarkoittaa resurssien leikkaamista muista toiminnoista, esimerkiksi jatkuvasta oppimisesta. **AMKE ry edellyttää, että rahoitustasoa tulee nostaa vastaamaan todellisia kustannuksia, kuten hallitusohjelmassa on oppivelvollisuuden laajentamisen yhteydessä vakuutettu.**

Esityksessä todetaan, että muutos *”saattaisi siirtää erityisesti nykyisen perusopetuksen lisäopetuksen opiskelijavolyymia ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmän piiriin”*. Volyyymimuutoksien osalta esityksessä todetaan, että rahoitus katsotaan toimeenpanon alkuvaiheessa. AMKE ry kannattaa asian huolellista seuranta.

Nykyisen VALMA-koulutuksen perusrahoituskerroin on 1,41 ja TUVa-koulutukselle esitetään kertoimeksi 1,54. Uutta kerrointa käytettäisiin ensimmäisen kerran varainhoitovuoden 2023 rahoitusta myönnettäessä. Korotus on tarpeellinen, koska opiskelijoiden tuen tarve kasvaa ja uuden koulutusmuodon velvoitteisiin tarvitaan lisäresursseja. AMKE ry:n tekemän kyselyn mukaan ammatillisen koulutuksen järjestäjistä 94 prosenttia on sitä mieltä, että opetus- ja kulttuuriministeriön arvio ammatillisen koulutuksen maksuttomuuden kustannuksista on alimitoitettu. Oppivelvollisuuden laajentamisen rahoitusvaje uhkaa kasvaa TUVa-koulutuksen toimeenpanon myötä entisestään ammatillisessa koulutuksessa. AMKE ry on pettynyt, että kesäkuun lausuntokierroksen palautteella ei ole ollut vaikutuksia kustannusarvioihin.

Huomiot muista TUVa-koulutuksen järjestämisestä ja järjestämisluvaa koskevista muutosehdotuksista

TUVa-lain mukaan (3§) kunta voi järjestää TUVa-koulutusta ilman järjestämisluvaa. Yksityisen perusopetuksen järjestäjän sen sijaan tulee hakea opetus- ja kulttuuriministeriöltä TUVa-koulutuksen järjestämisluvaa. Yksityisiä perusopetuksen järjestäjiä koskee siirtymäsäännös, jonka mukaan lisäopetuksen järjestämisluvalla voi järjestää TUVa-koulutusta 31.7.2025 saakka. AMKE ry pitää siirtymäaikaa riittävänä luvan hakemiseen.

Asuinkunnan viimesijaisen vastuun oppivelvollisen koulutuksesta huolehtimisen takia kunnan mahdollisuutta TUVa-koulutuksen järjestämiseen voi pitää perusteltuna. Tämän edellytyksenä tulee kuitenkin olla kunnan mahdollisuudet toteuttaa Opetushallituksen laatimaa opetussuunnitelmaa.

Ammattiosaamisen kehittämissyhdistys AMKE ry

Veli-Matti Lamppu
toimitusjohtaja

Saku Lehtinen
asiantuntija

Lisätiedot asiantuntija, Saku Lehtinen, 040 041 2057, saku.lehtinen@amke.fi